ГОДИНА XXII. На Цетињу, у суботу 20 марта 1893. БРОЈ 12.

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ на годину [illegible] фр., на по године [illegible] фр., на четврт године [illegible] фр. и 50 новчића.

За БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ИНОСТРАНСТВУ и АМЕРИКУ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и мартом уручити на пошту у Котору. Дописе шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору која заузму на страни. 1 новчић од реда на први пут, а за сваки даљи пут по 5 новчића. За огласе преко и на дужи времена споразуми се.

Цетиње, 19 марта.

Његова Свјетлост, Престолонаслједник Кнез *Данило, пријешо* је на Цетиње у недјељу, 14 ов. м., са Свога пута, на коме је провео близу два мјесеца.

Његова Свјетлост повратио се са тога пута у крило своје миле и пресвијетлије Високопоштоване Хвала Богу добро и здраво.

Тај срећни повратак Његове Свјетлости пенушно је радошћу не само Његове високочастне Родитеље и Браћу, него и сваког редом Црногорца Србина, којом је узорни обичаји уљудну Књажевску породицу Својим дожеленим повратком, у једнакој мјери и сва поданичка срећа, која су везана за Њихов Дом као мокат за месо; јербо радост Њихових Високочастна у исто вријеме је и општа наша радост, добро Њихово у исто вријеме — сигурна наша имовина.

Урођена љубав, она традиционна вјерност и одданост својим Господарима, инстинктивно се увијек пријаша и непоколебиво држала среће ове вјеме међу црногорским народом. Та љубав је нашла чиста и чини тијесну везу између Двора и народа; она је при узрок оном природном односају, по коме су Господар и Црногорац. Црногорац и Господар — једно исто.

С друге пак стране овај односај, она свијесна причина освједочена истина, јест и нужна послједица онога човјечнога држања црногорских Господара и њихова свагдашњег труда и очинског занимања за свој народ. Црногорски Господари нијесу се ни када туђили од свога народа; они су с народом дијелили кнада и зло и добро подједнако. Црногорац је по томе гледао и видио у своје Господаре дјетиће кућаће, људе и јунаке, који су му били: будни чувари вјере и морала, држаоци и поносци његове народне мисли, инстинктивни праве и слободе — неумитно уточиште слабога и нејакога.

С такијема Господарима на челу, Црногорац је прошао патру и воду и одржао се петовјековној борби „за крст часни и слободу златну“; с такијем Господаром на челу, Црногорац се држи и даље гледајући поузданијем оком у сигурну своју будућност.

Кнез Никола, наслиједивши од Својих предака прирођубивост, чојство и јуначство, рођено је те врлине у највећој мјери како на пријестолу тако и у народу Своме; оне су темељ, на коме Он оснива сваког рад и корак Свој — народни.

Него те врлине, као што су својина високочастнога Владаоца, тако су у цјелини пренесене у прси и на Његову славу и пријанку, на нашега опитељубљенога Престолонаслједника. По томе је сасвијем природно и са поданичкога гледишта, да Црногорци преносе она иста чувства и на Сина-Наслједника, који им пуне душу према Оцу-Владаоцу. Наслједствена је душевна имовина Династије Петровић-Његоша: држати се према високоме рођеном као кућићи, а у свакој прилици бити људи и јунаци. Та безусловно нужна владалачка својства примиран смо ми увијек и у личности Његове Свјетлости, а приликом Његова пунолетства о томе смо се потпуно увјерили. Оно домаће наше увјерење оправдао је млади Престолонаслједник оном приликом и пред општијем судом, пред јавнијем мнењем. На слободноме Своме путу, који је прио пут летос из зрла, пуноћетни момак свршио, држао се свуда достојно сина Кнеза Николе, Престолонаслједника црногорског и Србина од Лонфена.

Ето узрока и разлога нашој општој радости и весељу.

Отпративши на пут Н. Св. са топлим молитвама, да Му Бог да свуда мир и здравље, ми смо Га са истијема молитвама предусрели на срећноме повратку благодарећи Свемишњему Промислу, што је чувао мирна и донио здрава: брижнијема Родитељима узорна сина, милокрвној Браћи сокола брата, а вјерноме и одданоме народу будућега Господара.

Ето за што се ми сви радујемо и веселимо.

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД.

Још једнако траје у угарскоме сабору правно-политичка борба за грађански брак. Либерална странка тражи потпуну независност угарске државе од ватикана. Прошле суботе дошли су посланик Ашбот и Коломан Тиса до сукоба. О томе сукобу пише „Дневни Лист“, да је Ашбот тврдио како је Коломан Тиса приликом избора тражио помоћи код ватикана у Риму и то преко министарства спољних послова. Тиса је ту тврдњу одлучно побијао. Ашбот је поновио тврдио да је он као бивши чиновник министарства спољних послова дотичну ноту за ватикан саставио, но садржину је у толико измијенио, што је навео да је у ноти, која је отправљена била у Рим приликом избора, да је Тиса закон о мјешовитом браку повукао натраг, те да га неће поднијети сабору на подносити, и да због тога не постоји никакав узрок страховању. Тиса је оштро нагласио разлику између садашње и прошле тврдње Ашботове. У осталом Тиса не може да се сјети да је та нота по његовој жељи послата у Рим. Тај догађај учинио је у Пешти велику узбуђеност. Питање о грађанском браку издаје много брже мађарским државницима, а највише министру предсједнику Векерлу, који не зна коме ће прије да угоди, или парламенту, који је вјешном за грађански брак, или крупи, која се ни мало не слаже с тим законским предлогом.

Овијех дана држат је у Златноме Прагу уједињени словенско-чешки збор. На збору су били заступљени: Чеси, Срби, Хрвати, Пољаци, Словени и Словаци из Угарске. Састанак збора био је папрен погланито против Угарске. Он је донио једногласну резолуцију од шест тачака, које се односе на одржање равноправности словенских народности у Аустро-Угарској монархији према Њемцима и Мађарима. Те су тачке по „Дневноме Листу“ шљедеће:

1. Испуњени највећом горчином, одбијамо од себе германизаније и мађаризаније аустро-угарске политике.

2. Заузимајући либерално становиште, тражимо најенергичнији начин, да се у Аустро-Угарској словенским народностима и Румунима уступи равноправност.

3. Прије свега потестујемо против систематског угњетавања Словака у Угарској. То угњетавање огледа се мимоилажењем зак. чл. 44 од год. 1868 што се словачка народна имовина конфискује те чини немогућим опстанак словачких школа; што се у свима настојним заводима, званима и црквама заводи мађарски језик; што се словачка дјеца насилничи премјештају у Алеезд, ради помађаривања; што се гоне словачки ђаци, који остају вјерни својој народности као и словачки прваци, који се бацају у тамнице; што се игноришу народно привредни интереси неправично подјељени и што је бирачки количник неправичан.

4. У хиљадугодишњој прослави упадања Мађара у Угарску, сматрамо ми повреду народносног осјећаја и освједочени смо, да ће материјални интереси немађарских народности бити оштећени.

5. Радосно поздрављамо живо кретање словачког народа, које се огледа у одбацивању шкодљиве мађаризујуће политике.

6. Дајемо израза нашој радости у коалицији немађарских народности у Угарској, па умољавамо све наше народне вође, да они у том смислу прегну радити на заједничкој одбрани.

Из Цариграда јављају „Преса“, да ће наступити скора промјена владе

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

О „ПЈЕСНИКУ И ВИЛИ“.

Књижевно оцјена.

II.

Из „Crvene Hrvatske“.

Његово Високочанство благоизволело је да и нас почасти са овим својим најновијим пјесничким производом, пославши нам на дар један примјерак, на чему му ми најусрдније захваљујемо. Наш укупни хрватски или српски народ броји доста владара или великих државних достојанственика, те су се прославили и пјесничком полу. Кад споменемо само пјесник Гундулића, Зринског, Прерадовића, за тиа неумрлог владику Рада и славнога нашега бана Мажуранића, ми смо непобитно доказали нашу тврдњу. Између њих стекао је себи часно мјесто и садашњи самодржац мале Црне Горе, у њем такођер при пјесничка при, она исто, која је створила „Горски Вијенац“ и оставила му пјесничку славу у нашој литератури.

„Пјесник и Вила“ описежна је књига од преко 200 страница, у којој је поетичким надахнућем опјевана цијела српска повјест. Главна тенденција пјесникова рјеч би да је била заслијепе свога племена од мана и порока, те с тога полазимо, најприје на почетку, веома поучних свијести и здравих мисли, изражених угодним и лаким стихом. Сваки редак одише Христом; али се Христо „Пјесника и Виле“ разликује од духа данашњег нашег Христа, како се то показболе види у оном пасусу, гдје пјесник, огорчен, устаје на нешмолни суд, који је вила изрекла о Србима те јој предочује његово Христово и каже:

„Бијесно је Христо моје
Као матра врви вруће;
И до тога вид би дошао,
Он за браћу погинуће!

Старијеста брата Руса
Као ода поштоваће;
За Хрвата свог бољанка,
Па потому врви даће.“

—Да онако они мисле и раде, куд б' ми данас били!

На дуго би се одмакли, кад би хтјели потаће оцијенити овај елегантни свезак. Са хрватског становишта дало би се штогод и приговорити пјесничким пејзажима и народима израженим теком пјесме.

Спољашња опрема веома је укусна. Сваки је комад нумериран, а књига се не купује.

III.

Из „Književne Smotre“.

Ово је у задњем броју овог листа јављено дјело Његова Високочанства, црногорског Кнеза Николе I.; и један је примјерком почашћен и уредник овога листа. Оно је опјева пјесма, састојећа се из 982 четвероредне китиће, у којој се огледа судбина српскога народа дијалошким начином између пјесника и виле. У почетку пјесник позива своју посестриму вилу, које тако дуго к њему нема, јер јој се жали неће с њиме друговати, што му је надошла „педесета“; но „младост духа нити мене, нити стара“. Сјећа ју на њихово братимљење за младих дана, сјећа ју на њихов заједнички огњ пјесме и запоса:

Огањ борбе и прегнућа;
Огањ врући родољубља,
Што у срца бујти наша,
Као света божја зубља!“

Сјећа се тадашњих својих снова, и како му се је онда приказала као мука из убиха (из снова).

Вила долази и прекорава пјесника, што се заиграла у велике ствари, за које нема снаге ни снаге, казујући му иштановет садашњег паштаја:

„Озбиљнога сад стожера
Имате ли међу вама,
Да заједно и заштити
Поносе српски побједама?

Половина вас робује,
И туђи сте намећари;
Она друга половина
За то питта и не мари“.

Пјесник признаје порјеке свог народа, али истиче и неке његове врлине.

Вила много не мари за његово непричавање, него наставља о набрајањем мана српскога народа, те му предбацује одмеравање сродне браће:

„Час се срчи на Русију;
Час с Бугарином главу тражи;
А с Хрватом, првим братом,
Све зачетна ништа зраче“.

Пјеснику се то на жао види, те он гњевно уз остало враћа:

„Старијеста брата Руса
Као ода поштоваће;
За Хрвата свог бољанка
Па потому врви даће.

Сву осталу браћу љуби
И судба їх мимо брани:
Каво неће, је л' му мио
Од те друге браће бољи?“

Но вила стане и њега самога прекоривати: да му је народ будући сав растројен, па пригу пронести, а до он само сиљари:

„А ти с лиром у шакама
Под Орловим крилом сјаши:
Пјеш пјеваш, нити пјуваш,
Нит животу знака даваш“;

Па га позива, да се пренесе, те озбиљно рада прими, јер да је грехота дријемати на пријестолу црногорском и додаје:

„Отрсни се старомлина,
А окружи младом снагом —
Па јуначки, отворено,
Обиди*) се српским врагом!“

*) нападај се, у напад се крени.

на Криту. Ко ће наслиједити Махмута Целадин-пашу, хоће ли тај бити војник или грађанин, и хоће ли наименовање шиљедовати опет ad interim — то још није ријешено. Како „Преса“ доноси, биће именован наслиједником Махмута Целадин-паше данашњи запосједник и намјесник Скадарски, Абдул Керим-паша. Абдул Керим-паша је хитар и у општо енергичан војник — пише стара „Преса“ — који би залоста импоновао немирним бодулима. Него треба и то у обзир узети, да ли је Абдул Керим-паша свршено наклоњен томе на сваки начин по најтежем намјесничком мјесту у Турској, или би требовало Крећанима приликом именовања намјесника неке концесије учинити. Од стране руске и француске најмише се до сада за то мјесто називом ниво паше Каратедеора, „кнеза од Сама“.

РИЈЕТКА КУЛТУРНА СЛАВА.

Под овим насловом доноси „Србобран“ шиљедећи чланак:

У Суботици, Загребу, Сарајеву, Мостару и Дубровнику, данас у најразноликијим крајевима српскога народа, помињали су нетом у тому послиједњих неколико година српске штампарије — те расадинце знања, умјења и српске свијести. Али „Глас Црногорца“ подсјетио нас је у 9 броју да је у Црној Гори, тој незнатној „посљедњој стени незнависне српске земље“, под династијом Петровића, а прије неке четири стотине година, данас у ово вријеме, нађе су у Енглеској штампаре у тамнице бацали и на смрт осуђивали, подигнуте штампарије, које је била прва не само у Србству већ и у Словенству.

Године 1450 отворио је у Мајнцу у Њемачкој прву штампарску радионицу Иван Гутенберг и штампао свето писмо. Брзо иза тога добиле су их и друге народе у Њемачкој, али на у једној земљи нијесу се ове тако брзо распространиле, као у Италији, гдје је пјесништво цвјетало на сав мах, а науке добила нов полет усљед уплива грчких научењака, који су се на освојању Цариграда били тамо склонили. „Српска држава, која — као што пише „Глас Црногорца“ — на једној средњовјековној хрисли у образованости није уступила, која је била кминовно средиште свјелог Словенства“, стајала је у тијесном додиру са земљом, у којој „лежуће благо“, те тако се, као што доказа Шафарик, господар Црне Горе, Иван Црнојевић, уводио 1483 са овом културном тековином у Италији и у Зети основао прву штампарију Јерменијем словима. У Бечу учињена је прва пут 1482 употреба од проналаска Њемца Гутенберга, док славе сви образовани народи као отаца Грка Хермеса и Мисирца Тота и који је задаћност свијета за прошлост, а један народ на друго. У српској земљи нам основана је прва штампарска радња Јеринидом већ 1483., али она је и прва у читавоме Словенству, јер у Пољској штампаше прву тану књигу нетом 1491 под Краљом Казимиром, а у Русији још касније — 1493 год. Прва Гора приграмила је данас прва овај лише божанствености, него и човјечији проналазак; пресадила га на сјевер и истоп: у Милошеву, Горажду. Мркшину Цриву и Грачаницу, те тако су наши стари у часу падања наше државне силе пред турском поплавом, прихватили ово умно оружје против таме и мрака да . . . . објесбиједе бар правени и умни живот народа“ (Новаковић). Прва Гора запалила је прва бунтиму просвјете српском народу; она растјерала маглу испред његовијех очију, те тако је могао у далекој будућности сагледати овај идеал, који му је улијевао у срце снаге за тешке и мучне ратове.

Прва до сада позната књига, која је штампана у тој штампарији, била је „Октоих“ или Осмогласник, а доштампана је године 1493 данас управо пред четири стотине година. Ту годину хоће да прослави наша браћа Црногорци, али прослављање је и остало Србству, па и Словенству, које је вјерно остало овимо културним обиљежју словенске народности. Но „Глас Црногорца“ позивање на Цетињу, на ову „велику културну спомендану словенске“ не само Русе и Бугаре, већ и Хрвате, Словенце, Чеке и Пољане. У ту сврху образовао се на Цетињу по нијемској одлуци одбор, коме на чему стоји познати књижевник Ровински и др. Л. Томановић, и он ће предузети све потребне мјере, да се у малеској Црној Гори што свечаније прослави четиристогодишњица прве штампарије онога великога словенскога племена, које броји стотину милијуна душа. И браћа ће поносити у црногорске голети, јер Прва Гора то заслужује: она је прва запалила на свом огњишту бунтиму просвјете, она је прва повела у бој своје соколове на крст часни и слободу златну.

ДРУГА ПАНАМСКА ПАРНИЦА.

Трећи и четврти расправни дан 10 и 11 тек. мј. испуњени су прослушавањем свједока.

Дана 10 т. мј. прослушани су много бројни свједоци. Велики број тијех свједока био је прослушан у погледу угрожених околности, на за то ни не можемо споменути њихових имена. Највећи интерес тога дана допринесе се је Флоанету, Клемансу и Фрејсинету, који су се суочили с Лесепсом, те имали очитовати, што је истина на његовим тврдњама, да су га савјетовали, нека избјегне парницу с Рејнашем, односно и да га плати.

Флонет се је пред судом нешто мало замучио. Кад је предсједник позвао Лесепса, да у лице Флонету понови своју тврдњу, рече Лесепс: Ја понављам противно и небојим се демантија, да сам први пут посјетио г. Флонета, тадашњег министра-предсједника, посредовањем Артона, прије потирања панамског лутријског зајма. Госп. Флонет разговарао је са мном пријатно о исправама владе рад избора у сјеверном департаменту те ме молио, да му помогнем, јер би осигурао потпору новина за побједу будалиста.

Предсј.: Поновите тачно, што је казао г. Флонет.

Лесепс: Госп. Флонет поновио је ово, што ми је Артон казао. Требао је 300.000 фран. Г. Флонет рече ми: „То би била услуга, на коју би вам био захвалан; но ја не тражим ништа, јер ви не можете учинити, неће ништа неисправно. Не можете ли ви ништа учинити, то се неће моје осјећаје на праве мене промијенити, нити ће уплитањем на моје диспозиције у погледу лутријског пројекта“. Ја сам био увјерен, да је Флонет политичком ситуацијом био принуђен затражити ову услугу. Наиновијетку је додао, да ће ми по Артону јавити новине, којим би се дало новаца.

Предсј.: Шта ви велите на то госп. Флонете?

Флонет: Ја формално поричем изјаве г. Лесепса. То није мој начин говора; ја нијесам ништа молио. По Лесепсову приниједњу ја би био свој тајни фонд испринио за 15 дана, јер сам баш тако дуго био тада у власти и преузео фонд од 1.200.000 фран. Ја сам заиста примио оба Лесепса, који су дошли к мени, да ме замоле, нека не опоиирам лутријском зајму. Ја сам с нелепочитањем суочио ствар Лесепса.

Лесепс: Ја остајем при својој тврдњи.

Флонет: И ја, и то под присегом.

Лесепс пита на то Флонета, зато је то, да је влада примила за свој фонд од Власта 50.000 фран., па их није повратила?

Флонет понавља, да је његова влада над сваку сумњу узвишена. (У дворани чују се гласови охо! и смијех. Предсједник даде дворану исправити.) Г. Лесепс не каже истину, над тврди, да смо се ми састали прије потирања закона о лутријском зајму. Било је то фактично 12 јула. Ја сам дочуо за пријатељ панамском друштву. Ствар би била у јавности или дјелована. Хтио сам данас чути шта је на ствари. Сам Лесепс зеле, да нијесам на правно притисао. Ни Рејнаша ни Херца нијесам познавао, једва сам их један пут видио у друштву. Од 40 година стојим ја у јавном животу, али нијесам никад судјеловао под ванна посла.

Бранитељ Барбу моли Флонета, нека воном, што је рекао у панамском повјеренству о том.

Флонет понавља своју теорију, да је влада била душа надзирата, нако су се по панамском друштву дијелили новци за публицитет. „Ја сам морао знати, да ли новац не иде у руке непријатеља републике.“ На то ми одговорише: Ни се ва рате, ова ствар нема посла с политиком. Ја нас одаратих: Тад је све у реду.

Барбу констатује, да се ове изјаве не слажу с онијема у парламентарном повјеренству.

Флонет порече то. На упит бранитеља Будеја, да ли се је Флонет служио Артоном као посредником под Лесепса, одговара Флонет одлучно: Не. Свједок буде отпуштен.

На реду је Клемансо. Предсједник позиваје Лесепса, да и њему у лице понови своје тврдње.

Лесепс понавља, да га је Клемансо настојао задовољити, да исплати Рејнашу нове своте за Херца.

Клемансо исказује, да је то учинио у интересу републике, пошто би била тада, у вријеме будалиштва, земља Рејнаш Херц, ситуацију погоршала. О Херцу изјављује се, да је био угледна личност и велико мандар почасне легије. Лесепс био је под мене 9 јула 1885 пошто је прије посјетио тадашњег министра финанција Сади Карнота. Карнот му је савјетовао, да потражи мене, и ја сам очитовао, да се занимам за велики пројект и да ћу га подупирати. Рад мене данас није било нужно споменувати Херцу мјесина за 600.000 фран. Клемансо оспорава изјаву бранитеља Барбуса, да је његова изјава пред истражним судцем надао „Фигару“. (Сензација.)

Барбу одриче, да ће рад ове тврдње другдје обрачунати с Клемансом.

Клемансо пориче, да је примио листу с именима подмићених парламентараца. Свједок Стеван не може се више сјетити на потанкости, коме ју је уручио.

Трећи свједок бијаше Фрејсине. Он исповиједа, да је 8 јула 1888 примио Рајна и Клеманса, с којима је говорио о политичкој ситуацији. Говорило се и о панамском друштву Рејнаш Херцових пријетња, па да би требало Лесепса упозорити на погибељ. Услијед тога позвао је Лесепса к себи, не као министар, већ као правник то му савјетовао, да учини што може.

Лесепс потврђује, да му се је чинило, да исказује политичку а не особну услугу, па је с тога дао Рејнашу 5 мил. фран.

Најповољније се је дојмила слушатеља изјава Фрејсинетова, нешто мање Клемансова, а најмање Флонетова.

У расправи од 11 т. м. прослушани су сенатор Рајн, који тврди да га је у оним данима будалиштва само интерес републике силио, да иде к Фрејсинету те се савјетује, да се настоји спријечити парница с Рејнашем и панамским друштвом.

Исти интерес побудио је прослушане свједоке Андриеса, који је у цијелој афери силно интересован. Андриеса је по спољашности, по држању и говору садашњи човјек. Он приповиједа о свађи Котија и Рејнаша. Рејнаш је хтио преварити друштво за 750.000 фр., тврдећи да треба влади у своје сврхе; а над се је Котија увјерио, да то није истина, ограбио је Рејнаша за браду и дотле га натезао, док је Рејнаш повратио новце. За Чифуа најјача је увреда, над га по за браду потегне.

На упит предсједникова, није ли Рејнаш Андриесу нудио изјести о својим одношајима наспрам парламентараца? — одговара Андриес, да јест. Кад је „Libre Parole“ напала Рејнаша, понудио је он отварања у замјену, за шутњу. „Рејнаш ми је приопћио, да су парламентарци подмићени, и ја сам пошао у Лондон, гдје ми је Хери приопћио листу подмићених парламентараца, коју је Рејнаш саставио, Стеван копирао, а ја сам ју фотографирао и предао истражном повјеренству.

Предсј.: А познајете ли ви низог Дешанса?

Андриесо: Ја сам са страначког интереса хтио доћи у посјед Артонових списа те сам у потраги за тим упознао Дешанса, који је дописивао с Артоном. Ја сам му обрекао знатну своту, ако ми прибави листу с именима оних наступника. Дешанс је писао Артону, а вратио вријеме за тим позвао ми Ј. Артонов лист, да он не може издати особе, која му је повјерила своје повјерење; овако је сигурнији. Ова потоња описа била је писана шифрирано.

Међу даљним свједоцима најзнанија

„Прегни, хајде, — ријеши ти је
Моја рука народила!“

Пјесник одриче, да она прецјењује његове силе, а да он и не тежи за первенством у народа, већ му само жели пјелокупност, срећу, правду и слободу, те завршава ријечи стрица си Данила:

„Пред шатор ћу страшит' краља“,
„Своју ли се пред Србство,
И јединство своје стеже.“

Но све кад би и прегнуо, на ногу да се ослони. Некоји би га до душе шиљедовали, но друге од зависти не би крочили ни стопу; а неки би довикнули:

Сада пруну ти сам слава!
Што ће нама?... Ето ти је!“

И тако настављају свој разговор о различитим згодама и незгодама народним, док се на пошлетку, иза дивнога причања о постанку језера Скадарскога из зелених суха и чаробних крајева Зете, распреде причање о судбини самога српскога народа, почевши од најстаријих времана на све до Косовске битке и расула српске царевине.

У том дугом причању особито се истиче рад Немање, оснивача српске државе, рад св. Саве, који је уредио српску цркву, рад силног српског цара Душана и трагички сирштак српске државе. Пјесник нам те моменте приказује свом снагом својега заноса; а у опште нам слика не само дичне врлине свога народа, његово јунаштво и пожртвовање, него и његове пороке: завист, себичност, неслогу и разјратност његових владара и великаша. Он пружа своме народу вјерно зрцало и дичне му и прикорне прошлости, да у њему види, с чега су му његови преци пострадали; а уједно да се из њега научи, чега му се је чувати, и каквим му је бити, жели ли постићи дичнију и сјанију будућност, него ли му је садашњост.

Коначно свршује се пјесан са прославом Косовске битке. Пјеснику Косовска битка није само гроб пропасти народне слободе и самосталности, него му је она уједно и колијевка народнога ускрснућа. Срби војују као јунаци, они подлијежу само надмоћнију непријатеља својега:

„Изумиру витезови
Без жалости и лелеја:
Живот знају да их боли
У наручју Божје чеда!

Па над их је свануло
Само бројно надмоћије,
К небесима да одлете
Ни једноме мало није“.

Али пјесник признаје и непријатељима витештво и јунаштво. Вида дарина пјесника китом цвијећа, што га је родила земља влажна.

„Још од први
Од јунаке:

Од Србља
И Турака.“

А кад се кобна битка свршила, не проклиње и не руши пјесник врлина свог народа, него јуначком религиозношћу жели:

И тако се сврши битка
Од Србља и Турака;
Част нека је обојици,
И Србима земља лака!

Успомена таковe славне пропасти није могла у народу изумрјети. Народ је туговао и жалио за пропалом народном слободом и самосталношћу; но народна га је пјесма крјепила и тјешила, те у њему у највећој невољи подржавала наду, да ће неки и њему једном сванути сунце бољих и срећнијих дана. Ни се народ и није преварио у својој нади, те пјесник и с пуним правом завршује своју дивну пјесму:

„С Косова је повјетарац
Распаљива' српске груди,
И полива' водра чела
У јунака и у људи:

Косово је Царог Ђорђа
Занијело, опојило,
Те у мало ове се Србство
Под њим није сјединило!

Косово је дух уздигло
Шумадинске међу раје,
Те сад њој се млада друма,
Богу хвала, лепо сјаје!

Косово је надмисао
Твоје дома мученике:

И Краљеве и Војводе,
И велике Свештенике!

Јер потомке српске пјесме
Његошевом лиром јачи!
Јанком сабља Лазарева
Данилова сабља јачи!“

То је садржај овог дивног пјесмотворе, како смо га схватили детинчним читањем. Ми смо већ казали, чему нам се чини, да га је дични пјесник исцјеливо, наиме да народу буде зрцалом његове прошлости, а уједно и кажипутем до боље будућности. Но он није само то, него из њега нам се такођер са свике стране одсјева и пјесникова узвисита душа, његово племенито срце, његови витешки, вјерски, родољубиви и над све народне мане узвишени осјећаји. Као мудар главар народа брине се:

„Да их сложи у законе
Рад среће му, ради мира“.

Он настоји:

„Да се свето име Божје
Наиад свега хвали штује“.

Он је великим љубитељ правде, па гледа:

„Да се дијели без разлике:
Не од оних, ниво тако,
Но об'јести, од правице;

Но по души, аманету;
Јер је за њом друг Вјечнога:
Мјерило је Божје правда,
А слика је самог Бога“.

бијаше сведоџба гђа Котија, супруга отпуштеног управног вијећника пиварског друштва. Пријатно очитавање побудило је сензацију. Приповиједала је ово: кратко пријемо иза ушћенка мог супруга дошао је к мени један господин, који ми је казао да је иђаше окретом пакамске пиваре тако изненадно дирнута, да жели ствар пријатељски. Бала пријатељства јест ослобођење ушћенника из затвора, а они да се имају обећати на бутиље. Рекао ми се опет, да овај предлог почиње од министра Бурнеса. Ја сам на то одговорила, нека по мене дође која особа из министарства. На то сам по г. Николу, равнатеља тајне полиције, била предведена Соверију, који ме је примио.

„Ви желите, да са мном говорите?" упита он.

„Баш противно, господине, ја сам позвана к вама", кратих ја те испричах, што ми је поручено.

На то одговори Соверијо: „Госпођо, сала је пропасмо; г. Лесеис међутим је правише казао; већ је ушћен и Блондин. Ако би сте међутим имала снаса, који би компромитовали чланове десница, могли би вам испоследовати слободу вашег супруга. Хоћете ли у том смислу утицати на вашег муža, испоследоваћу вам дозволу, да га посјетите". Ја сам одазвала.

Услиједа ово сензационално изјаво одређено је прослушање Николе и Соверијо.

Дон је међутим прослушан о једној околности сиј дон Ален-Тарде, који исказује непосредно по Лесеиса, стигли су и Соверијо и Николу.

Соверијо просиједује под присегом против изјаве гђе Коту. Николу му је казао, да га она госпођа тражи, и он ју је примио. Гђа Коти изјавила је жељу, да види свог муža. Течајем разговора, гдје се је чешће говорило о плаћеној афери, по свој је прилици питао, да ли имадо г. Коту плаћих снаса. Сво остало је фантазија. Компромитирање досјечара није тражио.

Сједоа Николу позивао се на неког Голиварда, који је пред њим био код гђе Коту, а она му изјавила, да посјети г. Соверијо и посредује за му те замоли сусрет.

Тамо је закључен и четврти дан ра сриво.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 19 марта

(**С Двора.**) Њихова Височанства, Кнез и Кнегиња, са сном Кнежевском породицом пошли су у прошлу сриједу, 17 ов. м., на Ријеку.

(**С пута Њ. С. Престолонаслједника Кнеза Данила.**) „Глас Црногорца" и иностране новине говорили су већ доста о путу Њ. С. Престолонаслједника од како је пошао са Цетиња, док је, на повратку, стигао у Бари и навезао се на свој јахт, који га је туна чекао већ од неколико дана.

Ево у кратким потезима путовање Његова Свјетлости од Бари до Цетиња.

Са жељезним возом, који долази из Ниће, Њ. С. Престолонаслједник стигао је са својом пратњом у Бари у петак, у четири уре по подне. Аћутант Његове Свјетлости, г. Мишо Поповић и капетан јахта, г. Андро Ђурковић, дочекали су га на станици.

Са станице Свјетли путник пошао је право на свој јахт. Кад је стигао на њу, пошто је — клекнувши на кољена са сном својом пратњом и са сним персоналом од јахта — захвалио Свемогућему Богу, који Га је казао и штитио на овоме срећноме путу: млади Кнез је поздравио заставу своје миле домовине, која се је вијала на јахту.

Пошље скоро два мјесеца, које је наш Престолонаслједник провео у иностранству, није чуда да је нестрпљиво очекивало, да се упути што прије милој Му отаџбини, гдје се је осјећала велика празнина због Његовог одсуства, и то не само код Његових високих Родитеља, него и у најсиромашнијој колибици у границама Црне Горе.

Одмах је Његова Свјетлост наредио капетану да загрије машину, па да цијелом снагом иде. Јаки је вјетар дувао на мору, а силни валови ударали о обалу. Капетан је одговорио, да на овако рђавом времену не смије крепути са Оним. Кога тако жељно чекају на дому. Што више, „није нам хитње — додаде капетан — мисмо дома, под нашом заставом; а ово море Вас воли и изискује да се на њему одморите од пута!"

Цијела је ноћ прошла у весељу.

Сјутри дан, у саму зору, стигли путник био је на крову. Силни вјетар и страшни валови, који се, прође неколико сати домлаху о крајеве и њу, као да су разумјели, сједничке жеље младога Кнеза да дође међу миле Му народ, и народа приногорскога, да прими што прије у своје наручје милога му Престолонаслједника у брзо су уставили бујни полет, те тако у шест сати, њђа је могла у најмањој мирноћи крепути са својим милим бременом.

Његова Свјетлост, замислен, са дурбином у руци, стајао је непрестано на крову. Ништа није могло одвратити Његов поглед од правца, куда су се налазили Ловћен и Црна Гора. Около уре по подне, неуморни стражар, као нестрпљиви гласоноша, Ловћен, завијен у зимској тоги, указао је своју сјелу главу над морском пучином. Усхићени путници, са капицама у руци, поздрављали су га. У седам и по ура у вечер, путници су уђегли у залив Которски. Мало пошто је јахт ушао у залив, два три човјека, пролазећи у једној барки крај пароброда, поздравили су са усклицом: „Живио Престолонаслједник приногорски"

14-тог марта, у $8^1/_2$ сати у вечер, јахт је стајао под Котором. Његова Свјетлост хтио је одмах поћи пут Цетиња уз которске стране, али су у толико стигли на пароброд г. г. војвода Божо Петровић, Јован Сундечић, Перо Рмадановић и Славо Ђурковић. Г. вој. Божо Петровић чекао је Наслједника у Котору већ од три дана. Због великога студа он је склонио нестрпљивог путника да пресједи на јахту.

У $6^1/_2$ ура, сјутри дан, барка је чекала путнике, на које су већ и кола била спремна на риви.

Кад се је навезао на риви, Њег. Сиј. поздравили су г. г. генерал командант са својим аћутантом и бококоторски окружни поглавар. Одмах, пошле опроштаја са овом господом, сјели су: у прва кола Његова Свјетлост са г. вој. Божом Петровићем; у друга г. г. М. Поповић, аћутант Његове Свјетлости, и г. Марко Ђукановић, који је био аташиран Његовој Свјетлости на овоме путу. У трећа кола био је г. Андрија Вукотић, који је, враћајући се са науке из Париза, путовао у пратњи Његове Свјетлости од Ниће. На граници аустријској срио је Његову Свјетлост г. командир Јанко Вукотић са неколико гардиста. На Његушима код г. вој. Ђура Петровића, Његова Свјетлост починуо је једно три четврти сата. Више Бајице је изашла на сусрет своме дичном брату Његова Свјетлост Кнегиња Јелена. Око уре по подне стигао је Свјетли путник на Цетиње. Преко Његуша и Бајице мало и велико било је изашло, да поздрави свога жељног Престолонаслједника. У пољу, између Ваница и Цетиња, г. Томаш Вукотић са грађанством цетињским поздравили су Његову Свјетлост. Свака душа из вароши Цетиња била је у главној улици, куда је прошао Наслједник. Од бурнијех усклика „живио" и „ура" чјела се варош разлијегала. Пред двор су дочекали Његову Свјетлост: Његово Височанство Господар, Његово Преосвештенство г. Митрополит Митрофан, сви министри и сви наши великодостојници.

Из кола путници пошли су у високочанствени Двор, гдје их је чекао готов ручак. Његово Височанство Господар пио је за њихов срећни повратак. Око двије уре сваки се је разишао својим кућама.

Ево два дана да се Његова Свјетлост налази окружен са Својом славном Фамилијом и са Својим милим Црногорцима, хвала Богу, у потпуноме здрављу, а на задовољству свога народа, који је оживио са Његовим повратком као што оживи природа са повратком прољећа. Нека Га Вишњи штити на утјеху своме роду!

К. Б.

Приликом срећнога повратка Његове Свјетлости, Престолонаслједника Кнеза Данила, г. Ђуро Перовић написао је шљедећу добродошлицу:

Добро дошо', Кнеже младе,
Уздањице дјечна, мила:
Упор-Саве Горе Црне,
Перјанице наша чела!

Добро дошо', млад' Соколе,
Диво свих срећних горâ:
Сјајан „Зв'јездо" предходнице,
Врли Госте Руског Двора —

С којег' сјаја Цар славенски
Пуном чашом при весељу,
Витешком Ти Оцу клиниу:
„Здрав мајјорској' пријатељу!"

Од Лопћена па до Неве
Далеки су пути били;
Ал' те наши благослови
Нису нигдје остали.

Па смо срећни и преосрећни
Кад Се сиуда био здраво,
И над Те је задовољна
Опет народ угледао.

О, дај Боже, Ти нам свагда
Здрав и срдјенак, Кнеже, био!...
А над буде — на пријесто
Ка' најоретиј' Владар сво!

(**Личне вијести.**) Од неколико дана налази се у нашој средини чувени научњак-правник, г. др В. Богишић.

(† **Душан Томашевић.**) Уредник нашега листа, г. др. Томашевић, претрпио је ове недјеље тешки удар у губитку своје драге мајке. Добродушна старица преставила се у прошлу сриједу, 17. ов. м., у Данетовици (Бошк Которско)). Била је поштена и чувена у своме мјесту као рана домаћица и брижљива мајка. Њемин син, на прав глас о опасности мајке болјести, потежно се, исмао отпуст и пошао, да је застане живу. Марна је то сирт родитељу, над надгробе на рукама своје сина; мајка тјешер утјеха и сину, у тешким приликама, нада може послужити ту хришћанску и синовљу своју дужност. Нашему уреднику изражавамо овијем искреном своје саучешће у његовој жалости, а врлој покојници желимо, да јој буде лака црна земља.

Па је и велики пријатељ најшире пучке слободе:

„Јер у којем мећ и слава
И весеље народа је!"

И пјесничком језик задовољава скроз његовој великој, патриотичкој и етичкој замисли. Од првог па све до послијњег ријетка, он му је увијек на висини његова пјесничког полета. К томе му тече и сриједе се тако непресиљено и наравно, да га је милина читати. Кад не би читалац знао чију књигу чита, и да се не би овдје ондје закашљао на приногорску, рекао би да чита пјесме нашега милог Прерада, тако му се глатко слажу срокови*). Ну ћемо да говоримо много о језику. Но наведеним цитатима може се сваки читалац и сам осиједочити о правилности и красоти језика. Тако можемо дакле рећи, да је та књига она „Горског Вијенца" у сваком погледу најзнаменитија у новијој српској књижевности, те да би је њом прејсни пјесник подигао споменик, којега неће нестати, док буде врлетних гора приногорских и умних наметара у народу нашем. Па с тога ће бити и непресиљена штета, ако је и овој књизи суђено, да Бог зна како дуго чека, док се увиђе могла по народу раширити.

* Глас на стр. 58. које носе чист срски и народ. мјесник и на стр. 168. које нетрун прочитан у 3. стиху четврте строфе.

IV.

Из „Хероида."

Господар Црне Горе Кнез Никола I. Петровић Његош учинио је југословенској омладини један врло лијеп и умам божићни поклон. Он је издао опет једну свеску својих дивних пјесама, које потпуно заслужују да се стане у исти ред са његовим ранијим драмским дјелима „Краљем Вукашином", „Балканском Царицом" и др. Његово најновије дјело нашло је под натписом „Пјесник и Вила" у врло красном издању.

Својим интересним садржајем ово најновије дјело муза кнеза — јунака приногорског подсјећа нас на Дантеову „Божину Комедију", на Колареву „Slavy Dcera", Вопелов „Labyrint Slavy" и Полсову „Pieśń o ziemi naszej" И немачка књижевност има сличних дјела у прози и у стиховима. Да поменемо само Бернса, Хајнса, Теодора, Корнера, и др. који су у своје пријесне као и кнез — пјесник дизали глас за ослобођење и уједињење своје раскомадане и потлачене отаџбине. Сваки од поменутих патриотских пјесника жалио је и оплакивао на свој начин несрећу своје народа, као што је нека Милтон оплакивао свој изгубљени рај.

Приногорски пјесник оплакује у једном дијалогу са својом бесмертном вилом све неправде, понижења, поразе и катастрофе које су снашле српски народ. Ова пјесничка пратилица у разговору са својијем пјесником, којим се је побратила, говори о свима злокобним приликама српског народа; а осим тога изјашњује се и о највишим идејама људске тежње: о Богу, потпуној, љубави, вјерности, а тако исто и о лажи, грјеху и издајству отаџбине, које пјесник сматра за највећи грјех.

Нема ни једног момента национа-лног живота, ни једне борбе за част, вјеру, просто, националну слободу, нема ни једног мотива јунаштва и патриотизма, а да није овдје опјеван и о њему пије рекла своју суд или вила или пјесник. Вила често сурвише строго осуђује страсти, недостатке и погрешке српских великаша, и пјесника је често стало много труда да одбрани свој народ и да докаже вили, да српски народ заслужује бољу будућност. Но при свем том главна је вилина тенденција: да одушеви пјесника за ослобођење његове рескомандане и дјелимице од тућина потлачене отаџбине. У заносу прекомјерога патриотизма вила сниђева о потпуној слободи српског народа и да докаже пријеку потребу, она набраја пјеснику са оштром логиком, ум, духа и нешто, податке са историје српских владалаца.

Садашње морално опадање српског народа, очајни положај цркве, неприродно образовање државе, поцијеп великаша — наводи наравствени гњев пјесников. Дочим пјесник поводом пораза Косовског готово без наде и утјехе оплакује гроб српске слободе, види пророчка вила у истој катастрофи мјеру наде у васиро српског народа, који се већ у Крајорђево доба немало листом дигао.

Вила подсјећа пјесника на мученике приногорске, на војводе, кнежеве и владике из куће Петровића Његоша, који су пали за ослобођење српског народа; она му вели да се глас лире Његошеве чује већ у свима српским земљама и да звек мача Лазарева одјекује у маху кнеза Данила.

Ово красно дјело приногорског кнеза постаће без сумње право патриотско јеванђеље српске омладине и учиниће на њу, у патриотском погледу, онакав исти утисак као што су у своје вријеме учинили Дантеове, Коларове, Вопелове и Полсове пјесме на њихове народе и на њихова поједина племена.

Српски народ мора свијетлом пјеснику бити захвалан за истину и његове драгоцјене напомене, које се односе на будућност српског народа. Угњетачима Срба пак може ово право пјесничко дјело послужити као поучна, а може бити и као суврмена опомена.

Иван Јановљевић Вацин.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Нов лист.) **Mjera**, list za satiru. Власник: Frano Lovrić, Chicago 3631 Wentworth; одговорни уредник: Mato Lučić, Chicago 132, E. Lake St. Добили смо први број тога сатиричнога органа наше преморске браће. Лист ће излазити случајно, а буде за новчића одмах, онда и редовито сваке недјеље један пут. Један број излази 25 сантима; предбројници, који се пријаве, имаће особите олакшице према уговору са уредништвом. Са приростом броја претплатника вијена ће „Mjere“ сразмјерно падати. Као „teže protezе“, то је и „Mjeri“ задатак: „gdje je krivo da ispravi“. Лијепи програм, којему ће „Mjera“ судити по оном правом броју досадна остати. Ми овај нови лист с ову страну Атлантика найтоплије препоручујемо читалачкој публици у обије части свијета.

(Позив на претплату.) У првој по зовним мјесецу о. год. биће у штампи готово ово „Нове књиге“:

I.

Методика школске дисциплине с обзиром на психичкога и психо начела, од Јосифа В. Стојановића предавача.

Ова је књига израђена по најбољим домаћим и страним изворима а садржи ово: Увод 1. глава. Одношаји школске дисциплине према општим циљевима. 2. гл. Одношаји ис. дисциплине према спољашњим и васпитним циљевима. 3. гл. Дисциплиновање бачког тијела. 4. гл. Дисциплиновање бачког духа. 5. гл. Спољашње погодбе за разредну дисциплину. 6. гл. Опште средства школске дисциплине. 7. гл. Посебна средства школске дисциплине. Књига ће излазити девет штампаних табака на осмини и сатиниранoj артији. Цијена је за претплатнике 1,25 динара, а за непретплатнике 1.50 дин. Рок претплаћивања траје до прија марта ове године.

II.

Проф. В. Лодова **васпитање и настава** са шестог руског издања превео Јосиф В. Стојановић.

Ова је књига у руској књижевности примљена као најбоља педагошко упутство које је популарно израђено на основици психологије и логике Вил. Вунта. Књига се дијели на три велика дјела: 1. Васпитање тијела. 2. Васпитање духа. 3. Настава.

Књига ће излазити осам до девет штампаних табака на осмини и сатиниранoj артији. Цијена је за претплатнике 1·20 динара, а за непретплатнике 1·50 динара. Рок претплаћивања траје до конца марта ове године.

Г. писац ових књига се је побринуо да ова горња дјела дају округлу цјелину. У дјелу Васпитање и Настава намјерио је опште разној дјечији, а у Методици је нети разној продужен с примјеном у школи. Издавач нетих трудиће се да отпиварском нарадом задовоља читаоце.

Имајући увјерење да ће обје ове књиге бити корисне народу, издавач у првом обраћа се г. г. професорима, учитељима, зрелим људима у свима српским земљама у увјерењу да ће они саме ове књиге забавити а и препоручити их свима родитељима, који се воде бриму о васпитању свога подмлатка.

Сваудачи добијају на 10 књига једну као рабат. На веће поруџбине дајем 30%.

Свака се поруџбина точно врши али само за готов новац. Претплату вади слати поштанском упутницом о мом трошку.

У Крагујевцу, фебруара 1893.

Издавач:

Књижара и штампа **Алексе І. Јовановића**.

у Крагујевцу.

Похарминова Марија приповијетка Валерија Приборовскога. С пољског превео Гајко. Издаје и штампа А. Пајевић. II. Сад. 1893. Цијена 25 новч.

Никола Вићентија Кашанјевића с пољског превео Гајко. Издаје и штампа А. Пајевић. II. Сад. 1893. Цијена 25 новч.

РАЗЛИЧИТО.

(Ради здравља.) Честа се пута не хотице посјечемо по прсту, руци, ногу, или по ма којему мјесту на тијелу, на због те маленкости, што се често пута доси и велика рана.) Бог зна не ћемо, или нам не допушта простор, потражити докторска савјет, те смо принуђени сами се побринути за рану. У таквом случају ово та најпрочег: зајеси одсјеци гранчицу ирног или бијелог живог јасена (т. ј. који није осушан, а ако немаш при руци сувог, ти сјеку стави у воду да омекшаје), сеструји мајчин гријеј, танку, оштрасту ножицу; испод ње ће ти се уљљати зелена. Ову зелену кожу сеструји оштрим ножем ситно и помијешај у оцат, (сирћет,) или и метни на чисто комадић платна, па јоси полиј остом, (што је јачи то боље,) па приваји на посјеченом мјесту.') Тако учини ваше пути, (према томе колика је рана,) и рана ће ти за чудо брзо порасти. Па не само то, него рана отлади и не мах утоли бол и врућина чим ову смјесу ставиш. Чува рану чисто и није се бојати да ће се што натурити (полиједити) на посјеок, па ма које доба било од године. А осим тога заустави крв. Р. М. П.

(Против инћиње наћиљане.) Ако ти је коњ малобо, (а употребљују и коње вађена гутумара,) увиди ти у тоњу шталу, покриј ти добро бјелешима, да му се не коњета не види. Онда усни шара на мајмут сам или на тагар, подноси му ти под груди, а на жрвањ набачи комиће од бијелог лука, т. ј. суве струмоке, што ће задимити, али нијем да се не увиди и зова на изгори, но га притисни допатом. Кад ће се брзо запотити и почеће му цурити вода и слина на воздрве. Можда плашиће коњ се ће трајати дим, но ће се трзати, да то ти треба и силом чврсто придржати. Тако ћеш га држати све дотле, док му престане цурење слине, што ће обично потрајати један четврт сата. Кад престане цурење не отвиј ти одма, но нек постоји под бијелешем, а сач мјеми, да се опет не прехлади, па ти поиђе истра христовом или чим другим и чешњицом. Ово је најпрочег лијек за коњску назеб. А употребљава се и овај: да се добро мотрчи, а за тим да му се даду двије оке врућег вареног јечма. Р. М. П.

(Рјетка старост.) Мило Шалтић Зубчанин броји 112 година, а његова жена близу 100. Нигда није земљу радио. Као младић био је пастир, у Цариграду „ћечија“. Што је стекао умивао је док му стигоше синови. Види, чује доста прилично; разговара свијесно: једе, пије и спава слатко; дувана не пуши. Кад је чувао стоку, нагуби сјенију, чибук сломи и заречо се да неће нигда више пушити. Разној је слабо вид, а вино прилично. Јоп је доста снажан. Заиста рјетка старост! Р. М. П.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

РИМ, 15 марта. — Медицинским испитом констатировано: да је Берардинит и сумњиво је на мисли, да га прецјеђују.

ПЕТРОГРАД, 15 марта. — Јермолов, помоћник министра финанција, одређен је за министра државних добара.

БРИСЕЛ, 15 марта. — Међународна скупштина социјалиста рјешила је да ће социјалистички конгрес имати скупштину у Цариху од 6/18 до 10/22.

ПАРИЗ, 16 марта. — Сенат је изабрао за предсједника Шолдеклајура су 172 гласа. Професура полиције ограничила арест анархиста Матије, који је учинио спекулацију Вери.

ЦАРИГРАД, 16 марта. — Султан је срдачно примио Наталију и дао јој је орден с зентом (grand cordon) шифкат у бриљијантима.

БУКАРЕСТ, 16 марта. — Комора је примила буџете по ни и министарства иностраних дјела.

СОФИЈА, 16 марта. — Надом погибели Велчова био је нарастоје у катедралној цркви у присуству министара и других званичника.

ПЕТРОГРАД, 17 марта. — Императорска фамилија, у пратњи Вороцова и генерала Рихтера и Черенина и медика Хирша, путује у Крим.

ПАРИЗ, 18 марта. — Сенат усвојио је буџет, који је престављен комори за модификацију.

КЛАГЕНФУРТ, 18 марта. — Село Блајберк, у којем се налазе богати мајдани олова, цијело је у пламену.

ПЕТРОГРАД, 18 марта. — Генерал Гончаров командант Свеаборга именован инутант генерал-губернатор Финландије и командер војске у војничком округу Финландије.

ПАРИЗ, 19 марта. — Комора је одбила модификације буџета предложене сенатом. Услијед потврдјења комоме кабинет је дао оставку. Комора и сенат саставили су се на мотиве сједнице. Тирир предложио је привремено давање новог дванаестине. Сенат и комора усвојили су само једну дванаестину и одложили сједницу за суботу. Мисли се да ће Карнот у уторник саставити нов кабинет из нових људи.

ЛОНДОН, 19 марта. — Моисеј је именован за посланика у Бечу на мјесто Пјуста, који оставља Беч у јуниу мјесецу. „Колоским Новинама“ јављају из Петрограда да Царевић, изражавајући пред многим официрима задовољство од посјете Берлина, изразио се да је непогуће и неразложно замишљати непријатељски положај спрема Немачке особито сада, када Француска не даје никакве сигурности.

Одговори уредништва.

Госп. Л. Ј. у К. Ваше ће приповијетке доћи у скоро редјене и на своме мјесту. Чекајте, слушајте, посматрајте, пазите и — радите!

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

У прошлу недјељу 7 ов. м., ученици ове школе примили су свето причешће у у цркви св. Гјорђе у Томићу. Тога истог дана дршао је парастос пок. попу Марку Ђоковићу, бившем вашистину брчеоском, коме је био присутан многи народ из овог племена.

Удова покојникова, наша добра госпођа поклонила, том приликом обећала је са градити један звоник на стародревној племенској цркви св. Игатије. Осим тога даровала је садашњој школи 5 ено. в. вр., да се набави писаћег материјала за најсиромашније ученике.

Добра поклонија, која се у наше прилике овако понаша, нек ниједи овим путем примати најсрдачнију благодарност од племена, учитеља и ученика.

Крчедин, 10 марта 1893.

Гојмић, учитељ.

†

Јавља сродника моја пријатељима и пријатељима, да им се моја добра и непрежална супруга

АННА

у 30-тој години свога живота, 7-ог марта ове год., послије кратког, но тешког боловања, у Христу преставила.

Сматрам за своју дужност јавити нарочито свима Александровцима, који поштованим пријатељима из Коловина, Подгорице и Петриња, који ми телеграфским путем показаше своје пријатељска сажаљења у мојој великој жалости; г. г. професорима и службеним лицима, који присуствоваше овим тужним свечаности; г. г. учитељима сродних школа, који ме бјешаху увјеравали своје саучешће.

Тако исто од срца благодарим поштеним домаћинима суседима са Андријевице и из околе овдашње, који у великом броју дођоше, да матери почињу последњу свечану почасти Анђелке, па и за пажњу коју показаше мојој бедној бедности.

Нарочито благодарим моме поштованом пријатељу г. др. Живојину, или лекару и човјеку, који је за времено боловања у мојој кући свим могућим, да јој олакша тешке болове у мојој великој бедности.

Андријевица, 10 марта 1893 год.

Ожалошћени супруг

Мирко Радоњић

у име моје породице.

ОГЛАС.

С овијем ставља се на знање, да је надзор на јавни пијанат од новчића прошлог Али бега Мустафића водила фабрика од уља палашка се на рјеци „Бојар“, такође с јавном и мјесто од једног бриљантног млина на истој рјеци близу „Дршмана“. Сунце ће сјати дио власника у „Цвијети“ и то колико би корисјем по атио.

Ово се продаје по народби ов. пр. Суда за намиру његових дугова и зове штија „Васиљета“. Ко би што желио купити нек се потписаноме обрати. Ко буде за воље имао до 22 априла ов. год. највећу суму понудио, њему ће се у одређени пр. суд, у присуству „мирјачија“ тесли мити.

Бар, 18 фебруара 1893.

Хоџа Карађузовић

за себе као пуномоћник Али бегове удове и од стране другијех „мирјачија“.

(4—5)

ОГЛАСИ.

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les nouvelles mises à la MAISON d'ÉTÉ, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Купујем црногорске поштанске марке које су употребљаване од новчића 2, 3, 5, 7, 10, 15, 25, а такође и отворена писма (carte postale). За сваку 100 комада мјешовитих марака плаћам по 1 форр. в. вр. Који имају такијех марака за продају, молим да их пошаљу у препорученом (recommandirt) писму, за које ће се правом поштом и новце послати.

Моја адреса: **Б. Гостомскому** въ селе Потова Мировска въ Кіевской губерніи **Russie**.

(3—3)

Неупотребљене црногорске бијеле купују се за четврт дио номинале вриједности у постоници код Бромиља на Цетињу.

(4—6)

ПОШТАНСКЕ БИЉЕГ.

Са највећом пажњом купује сваку велику количину поштанских биљега: бугарских, српских, црногорских, румунских, бугарских са лавом, турских, грчких и египатских; такође нијесу старе поштанске отворене писме, новце, старинске, разне поштанске биљеге. Све отворене писмо купујем рада и плаћам одмах потврдјене поште.

Budapest (Hongrie) **A. Weisz**

Vácat Körut 4. Commerce de timbres.

(11—20)

Уредник **Др. А. Томановић**. Издавалац: **Држ. Штампарија**. У шт. прин. Државној штампарији.